

Vakantiesouvenir uit Kreta

Op Kreta komt een ondersoort voor van ons Hooibeestje. De auteur kwam het dier tegen en legde het op de gevoelige plaat vast. Uniek, want het dier is waarschijnlijk nog zelden gefotografeerd.

Hans Smeenk

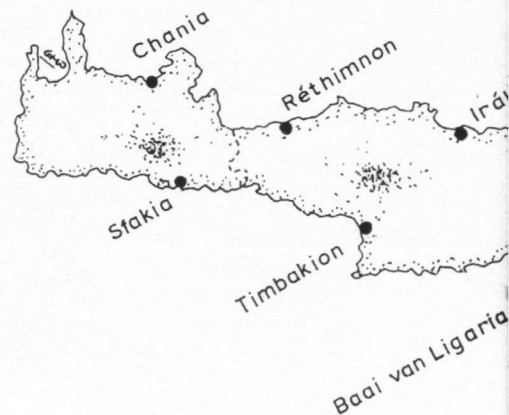
Het verzamelen van postzegels en vlinders: beide hobby's hebben wel wat met elkaar gemeen... Zeldzame postzegels maken een verzameling kostbaarder. Soms zit de zeldzaamheid in een afwijkende tanding, watermerk of kleur.

Zo ook ongeveer bij vlinders. Zeldzame vlinders brengen de vlinderaar in verrukking en maken een verzameling weer completer.

Ook bij vlinders komen afwijkende exemplaren voor. Soms individueel, maar ook massaler in de vorm van een aparte *forma* of *subspecies*, ondersoort. Wij kennen het Vuurvlindertje (*Lycaena phlaeas* f. *caeruleopunctata*) met zijn paarse vlekjes op de achtervleugels. Bij het Bont zandoogje komen ook twee kleurtypen voor: de noordelijke ondersoort *Pararge aegeria tircis* met de lichtgele

vlekken en de zuidelijke *P. aegeria aegeria* met de meer oranje vlektekening. Boven genoemde exemplaren bezit ik ook in mijn vlinder-diaverzameling.

Bovenstaande inleiding naar aanleiding van een veertiendaagse zonvakantie op het eiland Kreta in de tweede helft van juni 1990. Het was er al zo warm, dat ook de vlinders er siësta hielden. Om twaalf uur 's middags wa-

Een Nederlands Hooibeestje (*Coenonympha pamphilus* *pamphilus*). Engbertsdijkvenen bij Vriezeveen. Dit exemplaar bezit geen postdiscale oogjes.
Foto Hans Smeenk

Hooibeestje uit Kreta
(*Coenonympha pamphilus thyraxis*).
Let onder andere op de zes fraaie,
witgekernde postdiscale oogjes en
het metaalkleurige lijntje voor de
achterrond.
Foto Hans Smeenk

KRETA

ren de meeste weggekropen in de dichte be-
groeiing, weg uit de zon.

Achter de appartementen begint het eigenlij-
ke Kreta. Vanuit de baai van Ligaria leidde
een stijgend zandweggetje naar een wat
"rommelig" landschap: stenige hellingen, be-
groeid met doornig struikgewas en veel uitge-
bloeiende kruiden. Alleen de Thijm (*Thymus*
capitatus) bloeide nog in grote, geurende en
houtige pollens. Daartussen wat kleinschalige
akkertjes en citrusbomen, moeizaam bewerkt
en bevoeid. Maar droogte overheerste.

Een algemeen vlindertje op deze Thijmsoort
was een Hooibeestje. Deze was echter an-
ders getekend dan de Nederlandse exempla-
ren. Een helder rijtje van zes witgekernde
oogjes op de onderzijde van de achtervleugel
deed mij althans vermoeden met een andere
soort gekonfronteerd te zijn. Een nieuw
exemplaar in mijn diaverzameling?

Elseviers Vlindergids (Higgins & Riley,
1971): plaat 46 t/m 48. Allemaal hooibeest-
jes. Kijken en vergelijken, met de versprei-
dingskaartjes erbij leverde aanvankelijk een
kleine teleurstelling op. Ik kwam tòch bij
Coenonympha pamphilus uit. Dus toch een
gewoon Hooibeestje?

Het antwoord op deze vraag luidde bevesti-
gend noch ontkennend. De beschrijving ver-

telde me: "onderkant achtervleugel donker-
bruin, wortelveld scherp aangegeven, donke-
re schaduw in cel 2, 3 en 4, gevolgd door
een metaalkleurige lijn voor de achterrond".
Dit slaat exakt op *Coenonympha pamphilus*
thyraxis, een duidelijk herkenbare ondersoort.
Locus typicus: Kreta. Sommige auteurs
beschouwen *C. p. thyraxis* als een goede
soort...

Wel, van mij mag dat. Maar, soort of onder-
soort, mijn vlinder-diaverzameling is er weer
mee uitgebreid. Het leek me interessant om
dit Kretensisch Hooibeestje, waarschijnlijk
zelden gefotografeerd, in *Vlinders* af te druk-
ken, naast een Nederlands exemplaar. Bij
onze Hooibeestjes is de onderzijde van de
achtervleugel veel grijzer ofwel zonder, of-
wel met 'slechts vaag aangeduide submargi-
nale oogjes.

Had ik verwacht thuis te komen met een
groot aantal dia's van fraaie, zuidelijke vlin-
ders, ik kwam thuis met slechts enkele dia's
van een Hooibeestje. Maar wie het kleine
niet eert...

Literatuur
Higgins, L.G. & N.D. Riley, 1971. Elseviers
Vlindergids. Elsevier, Amsterdam.

SUMMARY

An interesting observa-
tion of a sub-species of
Coenonympha pamphi-
lus during a holiday in
Crete.

This butterfly, *C. pam-*
philus thyraxis was com-
monly found on flowe-
ring *Thymus capitatus*,
and differed from the
C. pamphilus occurring
in the Netherlands in
having six distinct eye-
spots on its hind-wing.